

chiepiscopis causas criminales Episcoporum cognoscendi.

Provinciali vel a deputandis per ipsum etiam in prima instantia posse cognosci et terminari. Hoc decretum omnino de civilibus silet.

De Episcopis.

Episcopus nomen est

Quod a graeco fonte cadens a latinis *Inspector* interpretatur.

Episcopus in civilibus Romano- rum legibus significat

Eum qui rebus ad victum quotidianum civitatibus populisque necessariis praeerat.

In ecclesiasticis legibus

Significat Ecclesiae praepositum, ut perspiciat et speculetur populorum infra se positorum mores et vitam.

Episcopus a SS. Canonibus et SS. Patribus variis aliis nominibus designatur.

Dicitur enim Ordinarius, Ecclesiae Pastor, Antistes, Praesul, Pontifex, sacerdotum Princeps, Summus Sacerdos, Apostolorum Successor et Vicarius Christi; nam a Spiritu Sancto positus est ad regendam Ecclesiam Dei sibi a Summo Christi Vicario assignatam in qua plenam et ordinariam exercet potestatem.

Gradus episcopalis quadripartitus est

In Patriarchis, Primatibus, Metropolitibus et Episcopis. Sed ordo unus idemque est in omnibus Sacerdotii plenitudinem continens.

Omnes Episcopi

Parem consequuntur in propria ordinatione potestatem, sed in iurisdictione distinguuntur iuxta allatam partitionem.

Episcopi residentiales

Sunt qui propriam dioecesim habent in qua resident.

Coadiutores Episcopi

Sunt qui a Papa Episcopis infirmis, aut impeditis conceduntur.

Administratores Episcopi

Sunt qui dioecesibus vacantibus praeponuntur.

Episcopi titulares

Sunt qui ordinem habent episcopalem, sed carent iurisdictione, vel quia eorum Ecclesia occupatur ab infidelibus, vel quia episcopatus renunciarunt.

Ex hodierna disciplina Episcopi Titulares

Appellari solent Episcopi Auxiliares, aut etiam improprie suffraganei, quia quandoque dantur in adiu-

torium sive in auxilium Episcoporum residentium, qui nequeunt rite ordinis potestatem exercere.

Sunt qui in provincia Archiepiscopo subiiciuntur

Episcopi Suffraganei

Ut propter vitam et mores sit veluti lucerna lucens; ut propter coelum sit veluti sal terrae corruptionem impediens; ut propter aetatem iam annum trigessimum exegerit; ut propter statum sit in ordine sacro saltem a sex mensibus et Sacrae Theologiae vel iuris Canonici laurea donatus; ut propter defectum vel delictum non sit irregularis, interdictus, suspensus, vel excommunicatus neque plura incompatibilia beneficia absque Pontificis dispensatione possideat.

Ut quis in Episcopatum assumi queat requiritur

Per electionem, confirmationem et consecrationem.

Ex iure ad Episcopatum ascensus patet

Solus Pontifex Episcoporum constitutionem sibi reservat.

Ex regulis Cancellariae

Episcoporum confirmatio a solo S. Pontifice fieri potest qui solet tribus Episcopis electi consecrationem committere.

Iure Sexti Decretalium

Nam constituitur ad regendam Ecclesiam Christi sanguine acquisitam et ad aeternam salutem subditis potentissime procurandam.

Episcopus gravissimum onus subit.

Nempe internam animi familiam negligendi dum externa subditorum curatur.

Gravissimi oneris episcopalis primum periculum.

Peccandi per omissionem priorum munerum, dum vitiorum puniatio displicet et longas molestias affert; unde *nemo sapiens laeto creatur animo*.

Secundum periculum.

In propria Dioecesi residere et levamen non datur nisi ad duos vel tres menses in anno absque gregis detrimento, extra maiores festos dies: Iesu Christi Evangelium populo nunciare per seipsos, si impediti non sint, vel si ita sint impediti, saltem per idoneos viros: sacramenta Confirmationis et Ordinis sollicite ministrare; olea sancta conficere in die Coenae Domini; Missam saltem diebus festis pro populis sibi commissis applicare; curam et defensionem pauperum suscipere; Monialium regimini et clausurae sedulo in-

Praecipua Episcoporum officia sunt:

vigilare; fontes clericos punire; pacem fovere; Religionem quanta maxima possunt vi et alacritate defendere et Ecclesiis assistere: ex iure propriam visitare Dioecesim unoquoque anno vel saltem infra biennium, per seipsos vel Vicarium vel alium deputatum Visitatorem.

In visita Episcopus inquirere debet

An Ecclesia reparatione indigeat, an eius reditus rite administrantur, an pia legata adimpleantur, an rite sacramenta administrantur, missae officia divina celebrentur et praecipue an clerici ad sacrorum canonum vitam degant.

Episcopus, his discussis, debet fideles docere

Ut errores fugiant idolorum, vel diversa crimina, id est homicidium, adulterium, periurium, falsum testimonium, et reliqua peccata mortifera, et quod nolunt sibi fieri, alteri ne faciant; ut credant resurrectionem omnium hominum et diem iudicii, in quo unusquisque secundum opera sua recepturus est.

Episcopus potest auctoritate ordinaria vel tamquam Apostolicae Sedis delegatus visitare

Omnes Ecclesias saeculares suae dioecesis, ipsamque cathedralem una cum personis, beneficiis, sacra-riis, reliquiis, aliisque ad Religionem et divinum cultum pertinentibus, Ecclesias regulares curatas in iis quae ad curam pertinent, Ecclesias monialium earumque monasteria, hospitalia et alia loca pia, conservatoria virginum et mulierum, confraternitates laicorum, etiamsi in Ecclesiis regularium sint fundatae.

Potestas ordinaria episcopalis iurisdictionis est

Propter quam ipsi ordinarii appellantur, quae episcopali officio et iuri communi inhaeret.

Potestas episcopalis iurisdictionis extraordinaria

Est quae, necessitate suadente, officio episcopali extra ordinem tum consuetudine, tum lege scripta, tum etiam privilegio fuit adiuncta, in qua Episcopi procedunt tamquam Apostolicae Sedis delegati.

Potestas ordinaria ab Episcopis exercetur

In ferendis legibus, in cognoscendis causis, in denunciandis censuris, in conferendis beneficiis vacantibus, in approbandis confessariis, in regendis monialibus, in concedendis indulgentiis unius anni in dedicatione Ecclesiae et quadraginta dierum in eius anniversario et qualibet alia opportunitate.

Potestas extraordinaria ab Episcopis exercetur

In omnibus illis causis in quibus a Tridentino *de reformatione* delegati Apostolicae Sedis constituuntur.

Maximus ab omnibus debetur honor et obedientia tamquam patri et sponso Ecclesiae, cuius quisque gloriatur esse filius.

Episcopis ratione oneris quod gerunt ac potestatis quam pro fidelibus exercent

Quia Episcopo clerici et sacerdotes in ordinatione solemniter professi sunt reverentiam et obedientiam.

Obedientia maxime a clericis et sacerdotibus est Episcopis praestanda.

Illa praecipue quae a lege dioecesana promanant, ut ius exigendi *procuracionem*, cathedraticum et subsidium *caritativum*.

Episcopo debentur vitae temporalis subsidia.

Intelliguntur victualia aut quaedam pecuniae summa, quae ab Ecclesiis visitatis dantur Episcopo visitanti ut victualium locum teneat.

Procuracionis nomine

Omnia de plano sine strepitu et figura iudicii debet praecipere, quae ad fidem sustinendam moresque corrigendos spectant, quia non procedit ut iudex, sed ut pater et medicus.

Dum Episcopus visitationem peragit

Non datur appellatio ad effectum suspensivum, sed tantum ad devolutivum.

A decretis visitationis

Causa praedicto privilegio non fruitur; sed in terminis iuris communis manet appellabilis.

Si Episcopus in visitatione velit ordinem iudiciale sequi

Completa visitatione, Synodum dioecesanam cogere, qua abusus excludantur et crimina puniantur; disciplina et mores, pietas, religio in pristinum fervorem reducantur.

Quintum officium Episcopi est

Summo Pontifici significare ut de Apostolica auctoritate necessitatibus et indigentis queat occurrere. Idcirco inducta est visitatio ad sacrorum limina Apostolorum.

Sextum officium Episcopi.

Tanto maior est potestas ipsis concessa, quae dividitur in potestatem ordinis et iurisdictionis.

Quanto gravius est onus Episcopis impositum

Immediate a Deo per consecrationem Episcopi consequuntur.

Potestas episcopalis ordinis

In confirmandis fidelibus, in ordinandis clericis, in conficiendo S. Chrismate Sanctoque infirmorum oleo, in consecrandis Ecclesiis, altaribus etc.

Potestas ordinis exercetur

Olim per confirmationem Episcopi consequuntur

Potestatem iurisdictionis

et nunc per provisionem in Consistorio, vel missionem a Summo Pontifice tamquam Christi Vicario factam qua subditi ipsis assignantur.

Cathedratici nomine vel quod *synodaticum* appellatur

Intelligitur tributum quod a beneficiatis in honorem cathedrae Episcopalis in Synodo dioecesana persolvitur.

Subsidium caritativum consistit

In moderata pecuniae exactione quam Episcopus a beneficiatis suis ex manifesta et rationabili causa requirit.

Episcopi a visitatis, nihil omnino accipere possunt

Praeter victualia moderate pro temporis tantum necessitate ministranda.

Episcopi exigere non possunt procuraciones

Ab Ecclesiis vere pauperibus, ab Ecclesiis cathedralibus et ab omnibus Ecclesiis civitatum in quibus ipsi sedem habent, a pluribus Ecclesiis una die visitatis, ab oratoriis privatis et generatim si in dioecesi nunquam fuerint exhibitae.

De Vicariis Episcoporum.

Vicarius est

Qui in alterius locus suffectus, eius vices gerit.

Ex iure canonico Vicarius

Est qui exercet divina officia vel iurisdictionem.

Vicarius beneficiatus seu in divinis

Est qui ad regendum beneficium, vel paroeciam loco rectoris vel beneficiati principalis ad tempus, vel in perpetuum constituitur; et si in perpetuum sit constitutus, verus beneficiatus est.

Vicarius iurisdictionis est

Qui alterius iurisdictionem voluntariam et contentiosam in foro externo exercet.

Vicarii Episcoporum nati, Vicarii Episcoporum dati

Erant Archidiaconi et Archipresbyteri, ita ut hi ab illis dependerent. Illi sunt qui ab Episcopis electi sunt.

Vicarius generalis

Ille est qui in eadem civitate residens et in eodem cum Episcopo tribunali sedens, eius iurisdictionem voluntariam et contentiosam in spiritualibus et temporalibus exercet.

Ad plura spiritualia Vicarii potestas refertur.

Ut est potestas ferendi censuras, instituendi in beneficiis, in votis et iuramentis dispensandi.

Uti est potestas administrandi bona temporalia, eadem alienandi, locandi, permutandi, fructus ex iisdem colligendi, census et pensiones exigendi.

Vicarii potestas ad temporalia multa refertur.

Vicarium Generalem sibi assumere in iure non cogitur.

Si dioecesis sit exigua et Episcopus omnia peragere valeat,

Vicarium eligere debet, ut diligentius et commodius dioecesis negotia expediantur.

Si dioecesis est extensa et Episcopus per se omnia non valet peragere,

Sibi potest eligere Provicarium Generalem qui, absente vel impedito Vicario, illa expediat, quae ad officium Vicariatus pertinent.

Episcopus praeter Vicarium Generalem, non vero ipse Vicarius

Facultas Vicarios eligendi Episcopo competit ex iure, per conformes S. Congregationis decisiones et per sententias Doctorum.

Episcopus pro regimine dioecesis suae vicarium deputat per solam expressam voluntatem.

Clericus sit saltem tonsura initiatus, non conjugatus, non bigamus, laurea vel licentia in iure canonico donatus, aetatis annorum viginti quinque inceptorum; si non est Presbyter, ea explicare nequit quae ad forum poenitentiale referuntur.

Assumendus in Vicarium Generalem in spiritualibus

Rector aut Professor Seminarii, Parochus, Poenitentiarius Episcopi, Regularis, frater aut nepos Episcopi, ut definivit Benedictus XIII.

Ad Vicarii munus assumi nequit

Quia ab Episcopo generale mandatum habet vel commissionem omnia faciendi, quae ad regimen ordinarium dioecesis pertinent, quam ob rem Ordinarius dicitur.

Vicarius Generalis nomine hoc appellatur

Quia multa sunt quae speciale mandatum desiderant. *Do tibi potestatem omnia meo nomine exercendi, etiam quae speciale mandatum requirunt*: si Episcopus utatur de hac clausula, adhuc res arduas Vicarius expedire non potest.

Vicarius non omnia potest, quae Episcopus potest.

Quae ordinis episcopalis exercitium respiciunt poenam amotionis inferre, a censuris absolvere, in irregularitatibus dispensare, ut Episcopus, beneficia conferre, unire, dividere, suppressere. Potestatis limites ut innotescant, vicariatus Litterae accurate inspiciendae sunt.

In vim mandati Vicarius, licet sit Episcopus, ea facere non potest, vi generalis mandati.

Quaedam sunt quae nullo modo Episcopus suo Vicario delegare potest.

Ea quae ad ordinem episcopalem referuntur si Vicarius sit simplex sacerdos; quae ad dignitatem episcopalem; quae Episcopo commissa sunt, in quibus electa fuit industria personalis; facultatem absolventi ab haeresi occulta; decisionem in causis fidei et haeresis; degradationem actualem et solemnem clericorum; decretum suspensionis ex informata conscientia.

Sententia qua iurisdictione Vicarii Generalis affirmatur ordinaria, non delegata, verior est tum directe, tum indirecte.

Nam Vicarius Generalis iurisdictionem Episcopi habet et unum et idem cum ipso tribunal; non datur appellatio a Vicario ad Episcopum, ut datur a delegatore ad delegantem: et a Vicario non appellatur ad Episcopum, quia idem esset ac ab eodem ad eundem appellare.

De iurisdictione communicata per primum mandatum.

Si Episcopus quid Vicario suo committat independentem a Vicariatu, iurisdictione Vicarii ab homine provenit et ex iure habetur.

Iurisdictione remanet delegata, in qua a Vicario ad Episcopum appellatio admittitur. Equidem iurisdictione Vicarii ab homine provenit quatenus Vicarius ab Episcopo nominari debet, sed nominatus iurisdictionem habet ex iure quia in proprio officio et ex iuris dispositione vice alterius fungitur.

Quenam iurisdictione Vicarii est ordinaria

Vicarius potest eam aliis delegare, causae specialis cognitionem alteri committere et sibi ex causa ad modicum tempus Vicarium substituere.

Si Vicarii iurisdictione est ordinaria

Vicarius non tenetur suarum litterarum exemplum exhibere ut quis citatus ad suum tribunal sui copiam facere teneatur.

Coram Episcopo potest agere de nullitate sententiae a Vicario generali prolatae.

Quoniam Episcopus causam ad se avocare et de interlocutoria cognoscere potest, quia quousque negotium in episcopali audientia manet ad Episcopum spectat videre, an Vicarius suo munere recte fungatur.

Vicarii Generalis iurisdictione deficit ex parte ipsius

Per Vicarii mortem et ipsius renunciationem sive expressam, sive tacitam, ut si a loco Vicariatus egrediatur animo non revertendi.

Per mortem Episcopi et eius renunciationem, depositionem, suspensionem, et mandati revocationem nam cessante iurisdictione in Episcopo cessat statim in eius Vicario licet res non sit amplius integra.

Horum origo antiquissima est et a Corepiscopis repetenda vel ab archipresbyteris et archidiaconis ruralibus; his, decursu temporis Vicarii Foranei minore iurisdictione fuerunt substituti.

Qui ab Episcopo in aliquo dioecesis pago, aut oppido constituitur, ut in eos ius dicat in quibusdam levioris momenti causis et iurisdictionem exerceat ad certos duntaxat actus limitatam.

Quia foris, sive extra locum in quo sedem Episcopus habet, eiusdem iurisdictionis particulam exercet.

Nam Vicarius Generalis potest esse litterarum Apostolicarum executor non Foraneus, Generalis habet cum Episcopo consistorium, Foraneus diversum; a Generali non appellatur ad Episcopum, ad quem a Foraneo legitime appellatur, iurisdictione Generalis est ordinaria Foranei delegata, Generalis est dignitate constitutus. Foraneus nullam dignitatem habet.

Ut inquirat de vita et moribus clericorum, ut videat, an Parochi proprii ministerii partes impleant, et vigilet ne errores, aut scandala in gregem sibi subditam irrepent, de quibus omnibus debet admonere Episcopum.

De Capitulis Canonicorum.

Nimirum pro loco in quo clerici alicuius Ecclesiae in unum conveniunt, et pro ipsa clericorum congregatione.

Est consistorium, vel senatus, aut collegium clericorum Regularium, aut saecularium alicuius claustrum, vel Ecclesiae ubi arca servatur communis reditus et titulos continens commune institutum, habitus syndicus et sigillum.

Ex regularibus clericis componitur.

Vicarii Generalis iurisdictione deficit ex parte Episcopi

Episcopi praeter Generalem Vicarium sibi eligunt Vicarios Foraneos.

Vicarius Foraneus nunc est

Dicitur Vicarius Foraneus

Vicarius Foraneus in pluribus differt a Generali.

Modica Vicarii Foranei iurisdictione in eo consistit

Capitulum dupliciter accipitur.

Capitulum pro ipsa clericorum congregatione acceptum

Capitulum regulare